Tore Renberg

Šarlotė Izabelė Hansen

Romanas

Iš norvegų kalbos vertė
Lina Baltrukonienė

GIMTASIS ŽODIS

Vilnius, 2012

UDK 821.113.5-31
Re-155

Versta iš:
Tore Renberg
CHARLOTTE ISABEL HANSEN

Knyga išleista NORLAI parėmus

© 2008, Forlaget Oktober A/S
© Vertimas į lietuvių kalbą,
Lina Baltrukonienė, 2012
© „Gimtasis žodis“, 2012

ISBN 978-9955-16-399-2

Pirma

dalis

Kokia šiandien diena

Kai 1997 metų rugsėjo 6-ą dieną, šeštadienį, Jarlė Klepas išėjo į lauką pro žaliai dažytas dvigubas savo namų daugiaaukštyje duris, jis nežinojo, kokia tai diena pasauliui. Pro Nygordo parko medžių viršūnes skverbėsi rugsėjo saulės šviesa, oras buvo giedras ir gaivus it mėta. Toks oras būna tuomet, kai vasara nuvargsta ir tingiai pasiduoda rudeniui. Jarlė užtraukė trumpos juodos striukės užtrauktuką ir lėtai papurtė galvą.

Dieve mano, sumurmėjo pats sau.

Ar tai įmanoma?

Ranka perbraukė per ką tik nuskustą galvą.

Dieve mano, vėl sumurmėjo.

Ar tai tikrai įmanoma?

Jis apsičiupinėjo striukę, vidinėje kišenėje aptiko pusiau sutrintą „Marlboro“ pakelį, o tamsiuose džinsuose susižvejojo žiebtuvėlį ir pakėlė jį prieš saulę.

Ant juodai lakuotos tvoros tupėjo keturi paukšteliai ir stebėjo jį.

Paukščiai buvo teniso kamuoliuko dydžio, liūdnom bereikšmėm akim ir, kaip būdinga paukščiams, sliekakojai. Jie nejudėjo, neišleido nė garselio, tiesiog tupėjo sustingę ir netikri it geležinės figūrėlės.

Taip ir stovėjo Jarlė išdžiūvusia burna ir tuščiai iššluota galva. Buvo miegojęs ne ilgiau nei tris valandas. Praūžė visą naktį studentiškoje šventėje, po to pratęsė pas literatūros profe-

sorių Robertą Geteborgą, o kai tas kapituliavo tiesiai prie savo virtuvinio stalo, Jarlė nėrė tarp sūrio spalvos Herdės Snartemo šlaunų.

Jarlės žvilgsnis atsargiai nuslydo nuo sustingusių paukščių. Jis ėmė nervingai naršyti akimis aplink ir lėtai apsidairė.

Jis dėbtelėjo link mažos parduotuvės ant kampo. Pamatęs, kad ši uždaryta, pajuto kūną užliejantį nemalonų jausmą. Jau daug mėnesių Jarlė užsukdavo į šią parduotuvę šeštadieniais ir įkalbinėjo savininką Hernaną, spalvingos šeimos tėvą ir plaukuotarankį storulį iš šiaurės Venesuelos, kad asortimentą sudarytų ne tik bulvarinė spauda, komiksai bei pornožurnalai, bet ir intelektualus kultūros savaitraštis „Morgenbladet“. Bet Hernanas tik juokėsi. Kiekvieną šeštadienį, vos Jarlė pasirodydavo tarpduryje, storulis imdavo atvirai juoktis ir geraširdiškai stverdavosi už krūtinės. Jis juokėsi ir siūlė Jarlei obuolių arba kriaušių, arba alaus, arba šokolado vietoj „Morgenbladet“. „Morgenbladet“? Cha cha. Pastaruoju metu Hernanas ir patį Jarlę ėmė taip vadinti. „Ak, štai ir Morgenbladet atėjo“, – sakydavo jis ir juokdavosi. Dabar juk buvo šeštadienio rytas, bet nesimatė nei Hernano, nei jo gausios venesuelietiškos šeimynos, tik uždaryta parduotuvė.

Jarlė neryžtingai sumirksėjo ir nukreipė žvilgsnį pagrindinės gatvės link.

Ne. Nė vieno automobilio. Nė vieno žmogaus. Jis sugriežė dantimis ir dėbtelėjo aukštyn universiteto link. Ne. Ir ten ne. Nė vienos močiutės, vedžiojančios šunį parko takeliu. Nė vieno sunkiai kvėpuojančio bėgiko, prisėdusio užsirišti sportbačių ant žaliai dažyto suoliuko. Nė vieno uolaus studento, nešino knygomis ir šviežiomis mintimis.

Nieko.

Kaktą išmušė prakaitas.

Aplink nė vieno žmogaus. Tik tyla. Tik ramybė.

Keturi paukščiukai tupėjo ant tvoros ir vis dar nejudėjo. Jie liūdnai ir apatiškai stebėjo jį. Jarlę apėmė nepaaiškinama

baimė. Taip tylu, taip nenatūraliai tuščia. Tokį rugsėjo rytą taip tiesiog negali būti.

Dieve mano, sumurmėjo tyliai.

Dieve mano.

Kas atsitiko?

Tai nebuvo Velykų ryto tyla dideliame mieste. Ir ne tokia tyla, kaip miško trobelėje gegužės vakarą. Kažkokia antgamtiška ramybė. Lyg būtų nutikę kažkas siaubingo, neeilinio ir sukrečiančio.

Paukščiai pakilo, kai už jo trinktelėjo durys ir išėjo kaimynė, trisdešimt kelerių metų moteris, kurios vardo Jarlė neprisiminė, bet užfiksavo, kad ji dirba kažkur savivaldybėje. Su statybomis?

Pastatų apsauga?

Renovacija?

– Labas, – pasisveikino ji ir porąsyk linktelėjo silpnai šyptelėdama. Jarlei pasirodė, kad ji linktelėjo kažkaip supratingai ir liūdnai.

Jis taip pat linktelėjo atsakydamas ir pasijuto skolingas užuojautą... Ar jis kažko nežino? Gal ji neseniai prarado šeimos narį? Gal derėtų kažką pasakyti? Bet jis tik truktelėjo pečiais ir kilstelėjo antakius.

– Dieve mano, – tarė moteris. Jos veido išraiška buvo savotiška dėl neįtikėtinai plačiai įstatytų akių. – Keista, ar ne?

Jarlei palengvėjo, kad moteris visgi negedėjo, tad jis nepasirodė nejautrus. Keista?

– Taip, – pratarė jis ir stipriai susičiaupė, net dantys girkštelėjo. – Tikrai.

– Aha.

Moteris atsiduso išpūsdama žandus ir įgudusiu judesiu pasisuko laiptinės link.

– Danieli! Mama laukia! Ateik! – tokiu pat judesiu atsisuko atgal, jos šiek tiek eskimės bruožų turintis veidas vėl įgavo me-

lancholišką išraišką. – Ne, tai tas pats lyg... aš nežinau... Turiu galvoj, juk tai taip toli ir apskritai, ko turėtume sukti sau dėl to galvą? Danieli! Ar tu girdi? Mama laukia! Ateini dabar pat!

– Naa, – nutęsė Jarlė, bandydamas suvokti, apie ką ji šneka. „Na, na, pasakyk. Dėl ko visgi turėtume sukti galvą?“

Gerda.

Taip. Toks jos vardas. Moters, kurios jis niekad nepastebėdavo, ir tik dabar atrado, jog, nepaisant tų tiesiog nuostabą keliančių toli viena nuo kitos esančių akių, iš tikrųjų ji buvo netgi labai patraukli. Taip, Gerda. Jis tyrinėjo ją mėgindamas atrodyti susidomėjęs šia paslaptinga diena, kuria ji atrodė taip susirūpinusi. Gerda buvo ne tik patraukli, kaip dauguma merginų, kai su jomis pabendrauji ir įsižiūri, ji buvo iš tiesų labai graži. Tam tikra prasme vėžliškas veidas nedarė jos atstumiančios ar juokingos. Anaiptol. Iki dabar ji tebuvo Jarlei kaimynė, kurios jis privengė, matyt, dėl tokios paprastos priežasties kaip darbas *savivaldybėje* ir *sūnus* – šie du dalykai Jarlei atrodė visiškai tolimi. Bet dabar? Dabar ji stovėjo priešais jį ryški ir patraukli bei žvelgė savo ypatingomis akimis, suteikiančiomis jai seksualios traukos.

„Taip, taip, Gerda, tu – Gerda“, – galvojo Jarlė ir nustebintas linksėjo, o ji įkišo ranką į rankinuką ir išsitraukė popieriaus lapelį.

– Pamaniau, tai taip miela, kad nusirašiau, – pasakė ir ištiesė lapelį.

Jis pasižiūrėjo į lapelį ir klausėsi jos melodingo, malonaus balso bei įpročio kiekvieną sakinį užbaigti charakteringu krenkštelėjimu:

– Puikiai pasakyta, ar ne?

Jarlė perskaitė sakinį lapelyje.

Someone's got to go out there and love people, and show it.

Dieve mano. Kieno tai žodžiai?

– Danieli! Girdi? Mama ilgiau nelauks! Ateik! Dabar!

Jis žiūrėjo, kaip ji sukioja kulniuką ant asfalto šaukdama sūnų. Jarlė mėgino šypsotis ir atidavė lapelį.

Dieve mano. Žmonės juk taip nesako.

– Argi ne puiku? – išgirdo stebėdamasis, kaip ji sklandžiai lyg niekur nieko persiorientavo nuo jam nežinomo įvykio sukeltos melancholijos į augantį susierzinimą dėl vis nepasirodančio sūnaus.

Jarlė dar sykį linktelėjo nesurasdamas tinkamesnio gesto, sumurmėjo, kad pasakyta tikrai puikiai, taip, „puikiai ir paprastai". Ir tik dabar prisidegė.

Bet vis tiek.

Dieve mano, pamanė, kai ji nuoširdžiai įsijausdama pakartojo: „Someone's got to go out there and love people, and show it."

O Dieve.

Ar ji bent supranta tą sakinį?

Koks jis griozdiškas.

Lyg pasaulyje nebūtų meilės, frazė prasidėjo žodžiais „someone's got to", kurie negalėjo asocijuotis su niekuo kitu, tik kvailai įsižeidusiu vyru ar žmona, kuris išeina į verandą ir su nepasitenkinimu putoja: „Taip, *kažkas* juk turi įnešti lauko baldus vidun žiemai, ir tai, žinoma, turiu būti aš!" O toliau? Sakinys tęsiamas tuo pačiu stiliumi, tik dar teisuoliškiau, dar arogantiškiau, lyg būtų pareikštas kokio misionieriaus. Ir ką tas įžeidus „someone" turėtų reikšti? Nagi taip, jis arba ji turi „go out there and love people". Ar tai įmanoma? Koks čia Kristaus projektas, kokia čia misija? *Go out there and love people*?

Ir ką tai reiškia?

Kas tai *yra*?

Go out there?

And love people?

Ir lyg nepakaktų šitos lėkštos, naivios, taip, tiesiai šviesiai nesąmonės, bumbteli paskutinė dalis – *and show it*.

Tas „someone" turėtų atidėti į šalį visus savo kasdienius reikalus, išlėkti į gatvę, stabdyti žmones prie jų namų, parduotuvėse, prie žuvies šaldytuvų ir su vaikiška šypsena lūpose sakyti „Labas, aš tave myliu", o tada dar apkabinti. Taip?

Ar taip?

Ir kažin koks Bobo Geldofo fanas sugebėjo *taip pasakyti*? Juo labiau – kas gali *tai nusirašyti*, galvojo Jarlė ir žiūrėjo į tą baisią dailią moterį, stovinčią priešais jį. Kas gali *nešiotis tai savo rankinėje*, lyg mylimojo nuotrauką, kas gali *rodyti tai žmonėms,* nesigėdydamas savo lėkšto ir naivaus sentimentalumo?

– Na, – tarstelėjo jis ir pakeitė temą. – Reikia išeiti iš namų. Matau, parduotuvė uždaryta. Tu nežinai kodėl?

– Žinau, – tarė moteris, anot Jarlės, vardu Gerda.

Ji pakėlė dešinę ranką, mostu rodydama lukterėti. Tada staigiai atidarė duris, žaibiškai įkišo galvą laiptinėn ir jau ne pašaukė, o užrėkė:

– DANIELI! ATEINI ČIA! SUPRATAI?

Jarlė išgirdo trečiame aukšte trinktelint duris, vaikišką trepsėjimą žemyn ir pamatė, kaip Gerda jau antrą kartą šiandien supratingai nusišypso ir prataria:

– Aš puikiai suvokiu, kodėl Hernanas šiandien nedirba. Juk tai tarptautinis dalykas, žinai. Jausmai yra, žinai, globalūs, Jarle.

Jausmai yra globalūs.

Ji taip pasakė?

Gerda tęsė:

– Ne. Jau tie vaikai. Net keista, kad kažkas gali turėti šitokios įtakos. Bet taip yra. Tikrai. Priverčia susimąstyti. Aš žiūrėsiu pas draugę. Ir tau reiktų kur nors pasižiūrėt, ką?

Pasižiūrėti?

Mažas berniukas papurusiais plaukais, plona mėlyna striukele ir raktu ant kaklo išlėkė pro duris. Motina automatiškai išsitraukė iš rankinės kepurę ir, Jarlės akimis, kiek demonstratyviai užmovė jam ant galvos.

– Šiandien žvarbu. Žinai, ką mama sako? Tau ausies uždegimas. Jokių protestų. O, Danieli Danieli Danieli! Kai mama tave kviečia, kai mama tau penkiolika kartų pasakė, kad reikia eiti, jei norim spėti, tai turi paskubėti. Ar supranti?

Berniukas linksėjo ir tankiai kvėpavo išplėtęs akis:

– Bet, mama, mama, pokemonų kortos! Aš gi radau pokemonų kortas!

Jarlė matė, kaip nekantriai pasiaiškinęs berniukas atkišo kaladę kortų, panašių į jo paties vaikystėje rinktas futbolo kortas, ir patvirtindamas savo žodžius sulinksėjo.

Kiek jam galėtų būti metų?

Penkeri?

Gal dešimt?

O gal septyneri?

Gerda atsisuko su fraze: „Jau tie vaikai."

Jarlė caktelėjo liežuviu ir atsitūpė priešais berniuką.

– Ir kiek gi metų šitam vaikinui, a?

Berniukas, metęs skersą žvilgsnį, akimirksiu atsuko nugarą, o motina atsakė:

– Jam septyneri. Danieliui septyneri.

Jarlė skubiai atsistojo ir žvilgtelėjo į laikrodį ant riešo.

– O ne, – pratarė nustebęs. – Dabar laikas bėga nuo manęs. Na taip, yra išorinis laikas ir vidinis laikas, – pratarė juokaudamas ir iš karto suprato, kad bandymas priartinti Bergsoną ir Prustą prie liaudies krito bei susiplojo.

– Taip, – pratęsė jis greitai. – Jarlė Klepas turi eiti, jis kai ką pasitinka oro uoste.

– O, gal tavo mama atvažiuoja į svečius? – paklausė Gerda ir paėmė iš sūnaus kortas. – Tu jas aiškiai pamesi arba sugadinsi.

Ji vėl pažiūrėjo į Jarlę.

– Ji tokia neįtikėtinai miela, tavo mama. Taip taip, aš juk kalbėjausi su ja. Ji buvo užėjusi pasiskolinti lyginimo lentos tavo marškiniams.

– Ne, ne, tai ne ji, – skubiai atsakė Jarlė, susigėdęs nuo minties apie mamą, kuri praeitą sykį kraipydama galvą įėjo į svetainę su visais jo marškiniais. Konstatavusi, kad nėra nė vienų išlygintų, užsispyrė pasiskolinti iš kaimyno lyginimo lentą. Jos galva, tai nei gėdinga, nei nepatogu. Ir kodėl turėtų būti?

– O kas tada atvyksta? Mergina?

Gerda plačiai ir širdingai nusišypsojo rodydama dvi eiles triušiškų dantų, kurie stebėtinai simetriškai atitiko jos plačiai įsodintas akis ir kartu sudarė veide lyg ir vėrinį. Dantys buvo pakabukai, o akys teatrališkai ilgomis blakstienomis (Jarlė jas pastebėjo būtent dabar, kai Gerda nusišypsojo) buvo lyg kruopščiai išdekoruotos sąsagos.

Sūnus truktelėjo ją už rankos.

– Mama, tu sakei, kad mes turime eiti! Alio, mama! Tu lyg ir sakei, kad mes neturim laiko!

– Ne, Gerda, – pasakė Jarlė mintyse užfiksuodamas, kaip vaikai gali nervinti. – Tai ne mergina.

Ji nusijuokė.

– Aš – Grėtė. Taip, Danieli! Taip! – ji vėl nusijuokė, o sūnus dar stipriau patraukė ją už rankos. – Galvoje vien tik knygos, knygos, knygos, ką? Juk čia tau visada prisireikia to laikraščio pas Hernaną, ar ne? To, kaip jis vadinasi, „Morgenbladet“?

Jarlė sutrikęs linktelėjo.

– O, jis iš to gardžiai pasijuokia, – tęsė ji. – Bet tu juk neimi į širdį? Ne, neimi. Juk turi humoro jausmą, ką? O aš, žinai, vardu Grėtė. Taip, taip. Tai kas tada?

Jarlė numykė.

– Ką kas tada?

– Ką tu pasitinki?

– A, pasitinku, taip.

Jis perbraukė liežuviu per dantis.

– Ką aš pasitinku, turi galvoje. Na... – Jarlė susimąstė. – Na...

Pamanyk... Grėtė. Jis skaudžiai susikrimto dėl to, kad apsiriko dėl jos vardo, ir kad nežinojo, kokia šiandien, velniai rautų, diena. Susinervino dėl septynmečio berniuko, kuris tampė motiną už rankos ir demonstravo visą savo vaikiškai nekantrų egoizmą. Jis truputį įsižeidė dėl to „Morgenbladet“ juokelio, kurį ji paminėjo. Sutrikdytas jos paskutinio klau-

simo, nesumojo, kaip į jį geriau atsakyti. Jį glumino dvilypis jausmas, apėmęs kalbantis su žmogum, kuris tuo pat metu jį stipriai, tiesiog milžiniškai traukė, bet atrodė lėkštas bei erzinamai kvailas. Jarlė atsiprašė, dabar jau pavadindamas ją Grėte, kreivai šyptelėjo ir nuskubėjo gatve.

„Dieve mano“, – sumurmėjo jis pats sau.

Sustojo, įkišo ranką į užpakalinę kišenę, patikrino, ar yra.

Taip. Vietoje.

Ir nuskubėjo.

Pajuto, koks buvo pavargęs.

Ir ryškų, aiškų galvos skausmą.

„Dieve mano, – sumurmėjo. – Argi tai įmanoma.“

Mažumėlę apsipratęs su šia išoriškai nepretenzinga diena, Jarlė skubiai žingsniavo pro roko klubą „Skylė“, tada pakilo aukštyn link studentų centro šalia Botanikos sodo ir nusileido link viešbučio „Norge“ šalia Torgalmeningeno aikštės. Tyla jau nebegąsdino, tačiau jis ne be smalsumo suvokė, kad priklauso nežinančiųjų mažumai. Buvo akivaizdi priežastis, dėl kurios parduotuvės nedirbo, o gatvėse praktiškai nebuvo automobilių ir žmonių. Kažkokia galbūt gedulinga, gal liūdna, o gal ir didinga priežastis, iš kurios akiračio jis buvo iškritęs. Jis ėmė nerimauti, ar tik autobusas į oro uostą nebus atšauktas, tačiau jis įvairavo į aikštelę prie viešbučio kelios minutės po to, kai atėjo Jarlė. Jis sumokėjo ir atsidėdo.

Sėdynėje priešais sėdėjo senyva moteris ką tik cheminiu būdu sušukuotais plaukais. Ant banguojančių garbanėlių sūpavosi alyvinė skrybėlaitė su sodriai mėlyna juostele ant krašto. Jarlė šyptelėjo pats sau dėl garbanėlių ir skrybėlės palyginimo su jūra ir laivu. Jis šiek tiek pasilenkė į priekį ir pamatė, kad senutė iš dalies panaši į jo močiutę, su kuria vaikystėje jis praleido tiek daug laiko. Krūtinėje tuoj pat sukirbėjo sąžinės priekaištai dėl neatsakytų laiškų, kuriuos močiutė jam siuntė visą laiką, kol jis studijavo Bergene. Kiekvienas laiškas prasidėdavo krei-

piniu „Mielas Jarle“ ir detaliai pasakojo apie močiutės dienas. Kiekvienas jų baigdavosi močiutės tvirtinimu, kad ji *visiškai supranta*, kodėl Jarlė atsako tik į kas ketvirtą laišką. Būdama *sena moteris, kurios nespaudžia mokslai*, ji *labai gerai* suprantanti, kad *buvimas studentu* atima *visą laiką ir dėmesį*; kad jis negalėjo atsitraukti nuo *prasmingo skaitymo bei gilaus studijavimo* tam, kad rašytų laiškus senutei, kuri leidžia savo dienas svetainėje prie pianino grodama Listo sonatas, dėliodama savo atsiminimus bei palaikydama namuose tvarką.

Bet jis, be jokios abejonės, galėjo. Tuo metu senutė priešais atsisuko ir metė į jį lygiai tokį patį supratingą bei liūdną žvilgsnį, kaip neseniai kaimynė. Jis prisipažino sau, kad galėjo.

Aišku, kad jis galėjo parašyti močiutei laišką.

Tai kodėl to nepadaro?

Jis pasimuistė kėdėje.

Išsitraukė iš užpakalinės kišenės lapelį ir sugniaužė jį rankoje.

Daug norėčiau jai dabar papasakoti.

Nebūtinai apie studijas, galvojo Jarlė. Močiutė apie tai nelabai ir suprastų. Kaip turėtų jis (anot močiutės, turėjęs tokius *gražius plaukus*, o dabar per kiekvienas vasaros ar kalėdines atostogas blizginąs nuskustu pakaušiu) močiutei, gimusiai per Pirmąjį pasaulinį karą ir visą savo gyvenimą paskyrusiai vaikų, vyro bei namų priežiūrai, paaiškinti apie moderniąją literatūros teoriją?

Arba, teisybės vardan, kam, Dieve mieliausias, jis turėtų tai daryti?

Bet dabar jis norėtų daug jai papasakoti.

Ne apie studijų kasdienybę, kuri būtų jai svetima žemė. Negi močiutei, per visą gyvenimą net silpno alaus neparagavusiai, pasakoti apie tai, kaip jau nuo pačio pirmo 1991-ųjų rudens ryto Kysto gatvėje, Bergene, jis mažiausiai tris dienas per savaitę užpila savo kūną litrų litrais alkoholio? O gal papasakoti apie

siaubingą išsiskyrimą su Lėne? Negalėtų papasakoti ir apie savo grynai fizinius santykius su Herde Snartemo, šviesiąja profesoriaus Roberto Geteborgo viltimi, kuriai buvo suteikta stipendija, ir kuri, šešeriais metais vyresnė už Jarlę, akademiniuose sluoksniuose jau buvo vadinama feminizmo ateitimi.

Ne.

Kur jau pasakoti močiutei tokius dalykus.

Kam to reikia.

Ar tai melas?

Tai, kad žmogus nepasakoja visko savo močiutei?

Jarlė taip negalvojo. Jarlė manė, kad jiedu su močiute turi savo pasaulį, kuris yra tik jų, kur nei ji, nei jis nepasakoja visko apie savo gyvenimą, bet, nepaisant to (o gal būtent dėl to?), tame pasaulyje jiems abiem patinka.

Ir galų gale. Močiutė ir alkoholis? Močiutė ir Roberto Geteborgo avangardinės teorijos? Močiutė ir feminizmas?

Visgi jis galėjo jai parašyti. Jis galėjo jai paslapčia papasakoti apie tai, kas dabar turėjo nutikti. Tai, dėl ko jis keistai nervinosi ir nežinojo, kaip reaguoti. Ko jis niekam nepasakojo. Nei mamai, nei savo draugeliams, nei Hasei ar Arildui, netgi – rodos – sau pačiam.

Ar pasakojo?

Sakė sau pačiam?

Senutė priekyje vėl atsisuko į Jarlę. Tas pats užjaučiantis žvilgsnis nuo amžiaus apsunkusiose akyse, tas pats palaikantis, supratingas linktelėjimas ir ta pati skrybėlaitė plaukų jūroje.

– Liūdna diena, – pasakė ji plonu senyvu balsu.

Jarlė ir vėl nežinojo, ką atsakyti. Jis dar sykį buvo priverstas sutikti su tuo, apie ką neturėjo žalio supratimo, todėl tik ryžtingai nusišypsojo ir atsakė:

– Galima ir taip pasakyti.

– Gal pavyks oro uoste pažiūrėti, – pratarė moteris.

Jarlė stebėjo, kaip ji įtempė senus raumenis bandydama labiau pasisukti.

– Kaip manai? – tęsė ji. – Ar oro uoste pavyks kažkiek pažiūrėti?

– Eee... – abejodamas atkišo jis lūpas ir iškvėpė. – Na... gal.

– Taip. Gal. Aš važiuoju pasitikti anūkės, ji atskrenda iš pačio Oslo.

– Aš taip pat pasitinku.... kai ką.

„O Dieve, tik paklausyk savęs“, – pamanė.

Kai ką.

Kam pasauliui dar vienas vaikas? Kam reikia dar vieno naivaus ir linksmo rūpesčio, kuris smalsiai klaus, kiek yra iki mėnulio, suks savo baltapūkę galvelę dėl to, ar gėlės verkia ir kas numeta nuo medžių visus lapus, kai ateina ruduo.

Prieš keturias savaites, ramų ramiausią 1997-ųjų dieną, Jarlė grįžo namo išvargęs po kolokviumo, kuriame bandė grupei pirmakursių išaiškinti skirtumą tarp signifikanto ir signifikato bei tarp ženklo ir referento. Jarlę erzino, kad tie „žali viščiukai“ nesusigaudė net paprasčiausiose semiotikos sąvokose, be kurių supratimo šiuolaikinėje literatūros teorijoje nebuvo ką veikti, tas susierzinimas jo neapleido ir atplėšiant laišką, kuris turėjo pakeisti jo gyvenimą.

Natūralu, kad žmogus stebisi gavęs laišką iš policijos, o Jarlę, kuris visada nešiojosi savyje giluminį kaltės jausmą, tiksliau, neapibrėžtą blogą nuojautą, toks laiškas tiesiog išgąsdino. Laiškas ėmė deginti pirštus, kai jis pamatė savo pavardę ant voko su policijos antspaudu. Jarlė užlėkė laiptais aukštyn į savo butą, lyg jį kas vytųsi, užsirakino ir atsidėdo prie virtuvinio stalo pasidėjęs laišką priešais save.

Tada tris kartus apėjo aplink stalą.

Paėmė laišką, laikė jį rankose ir žiūrėjo į datą – tą rugpjūčio dieną, visai neseniai, jis garsiai ir beveik piktai kalbėjo:

– Signifikantas ir signifikatas turi grynai semantinį ryšį. Įsidėkite tai į galvą. Jei ne, tai nė nesvajokite suprasti net ir paprasčiausią Deridos, Geneto ar Polio de Mano straipsnį!